

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีมีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) และสอดคล้องกับค่านิยมของมหาวิทยาลัยที่ว่า RBRU ซึ่งหมายถึง R : Responsibility คือ ความรับผิดชอบต่อตนเอง องค์กร และสังคม B : Best คือ ความเป็นเลิศของบุคลากร ความรอบรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญในวิชาชีพและความเป็นมืออาชีพ R : Relationship คือ การมีสัมพันธ์ที่ดีก่อให้เกิดการทำงานเป็นทีม และ U : Unity คือ ความเป็นหนึ่งเดียวมีเอกภาพโดยส่งเสริมให้คณาจารย์จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญซึ่งเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้อย่างมีสุขโดยจัดการเรียนการสอนในบรรยากาศที่ผ่อนคลายมีความอิสระยอมรับความแตกต่างของผู้เรียนมีความหลากหลายในวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองให้เต็มตาม ศักยภาพซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาในทุกๆด้านเกิดแรงจูงใจและรักการเรียนรู้อันจะส่งผลทำให้ผู้เรียน เห็นความสำคัญของการเรียนรู้และมีความอยากเรียนรู้สิ่งต่างๆอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตทั้งนี้การจัดการเรียน การสอนเพื่อยกระดับการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีมหาวิทยาลัยได้มอบหมายให้กองบริการ การศึกษาสำนักงาน อธิการบดีให้ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการเร่งด่วนของสภามหาวิทยาลัยประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 โดยให้จัดทำโครงการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อดำเนินงานให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่1การผลิตบัณฑิตที่ฉลาดจัดการสอดคล้องกับความต้องการของ ท้องถิ่นและการเปลี่ยนแปลงของสังคมโดยมีเป้าหมายคือการยกระดับคุณภาพบัณฑิตโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามตัวชี้วัดจำนวนอาจารย์ที่สอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีค่าเป้าหมายสำหรับปีการศึกษา 2558 จำนวน 24 คน และปีการศึกษา 2559 จำนวน 50 คน

การดำเนินงานกิจกรรมโครงการกระบวนการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากจะเป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีแล้วยังมีการนำแนวคิด จาก พ.ร.บการศึกษา พ.ศ. 2542 และแนวคิดการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 21 สำหรับการออกแบบ การเรียนการสอนสำหรับในระยะที่ 1 เริ่มต้นจากการกำหนดนโยบายระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งเปรียบเสมือน รากแก้วการสนับสนุนจากผู้บริหารของมหาวิทยาลัยการกระตุ้นและการส่งเสริมจากผู้บริหารระดับคณะนำไปสู่การค้นพบแนวปฏิบัติที่ดีซึ่งประกอบด้วยการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาบรรยายโดยผู้สอนควรให้ความสำคัญ กับกิจกรรมหลัก5กิจกรรมได้แก่(1)การทำข้อตกลงและทบทวนความรู้เดิม(Bright)(2)การเพิ่มพูนความรู้ (Brain)(3)การสร้างกระบวนการคิด(Bring)(4)การปฏิบัติการเรียนรู้(Best)(5)การขยายผล(Beauty)สำหรับรูปแบบการสอน5BModelคือแนวปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญรายวิชาบรรยายเพื่อนำมาประกอบใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนรายบรรยายจำนวน 7 รายวิชา ผู้สอน 7 คน 6 สาขาวิชา 4 คณะ ได้แก่ (1)รายวิชาเครือข่ายคอมพิวเตอร์พื้นฐาน (2)รายวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (3)รายวิชาศาสน-เปรียบเทียบ (4)รายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการตลาด (5)รายวิชาหลักการอ่านเขียนคำไทย

(6)รายค่านิยมและโลกาภิวัตน์ในอาเซียน (7)รายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทั้งนี้เพื่อเป็นการศึกษาผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐาน TQF 5 ด้าน จากการใช้รูปแบบการสอน 5B Model จากรายวิชาบรรยายทั้ง 8 รายวิชาผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง“การพัฒนาผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีโดยใช้รูปแบบการสอน 5B โมเดล” เพื่อพัฒนาแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในรายวิชาบรรยายของหลักสูตรและแต่ละคณะของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ที่เกิดจากการใช้รูปแบบการสอน 5B โมเดลที่พัฒนาขึ้น
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีก่อนสอนและหลังสอนด้วยรูปแบบการสอน 5B โมเดล
3. เพื่อศึกษาความคงทนของผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ที่เกิดจากการใช้รูปแบบการสอน 5B โมเดล
4. เพื่อศึกษาทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการสอน 5B โมเดล

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ทราบข้อมูลผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ที่เกิดจากการใช้รูปแบบการสอน 5B โมเดล และทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการสอน 5B โมเดล
2. ได้รูปแบบการเรียนสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีประสิทธิภาพที่สามารถพัฒนานักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้ตามผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขอบเขตด้านประชากร คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา ภาคการศึกษา 1/2561 ได้แก่

 - 1.1 สาขาวิชาเทคโนโลยีเครือข่ายคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ
 - 1.2 สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์
 - 1.3 สาขาวิชาบริหารทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาการจัดการ
 - 1.4 สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
 - 1.5 สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
 - 1.6 สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

2. กลุ่มตัวอย่าง/ กลุ่มที่ศึกษา

2.1 สาขาวิชาเทคโนโลยีเครือข่ายคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ

- รายวิชาเครือข่ายคอมพิวเตอร์พื้นฐาน

2.2 สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์

- รายวิชาศาสนาเปรียบเทียบ

2.3 สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

- รายวิชาค่านิยมและโลกาภิวัตน์ในอาเซียน

2.4 สาขาวิชาบริหารทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาการจัดการ

- รายวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

2.5 สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

- รายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

- รายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการตลาด

2.6 สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

- หลักการเขียนคำไทย

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ที่เกิดจากการใช้รูปแบบการสอน 5B โมเดลที่พัฒนาขึ้นโดยมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ ก่อนสอนและ หลังสอนด้วยรูปแบบการสอน 5B โมเดล และศึกษาความคงทนของผลการเรียนรู้ที่ติดกับนักศึกษา จากการใช้รูปแบบการสอน 5B โมเดล และศึกษาทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนด้วย รูปแบบ 5B โมเดล ในรายวิชาการศึกษา 1/2561 จำนวน 8 รายวิชา วิชาละ 3 ชั่วโมง

4. ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาในการศึกษาวิจัย 1 ภาคการศึกษา โดยทำการศึกษาวิจัยในภาคการศึกษาที่ 1/2561 ตั้งแต่เดือนสิงหาคม ถึง เดือนธันวาคม 2561

นิยามศัพท์เฉพาะ

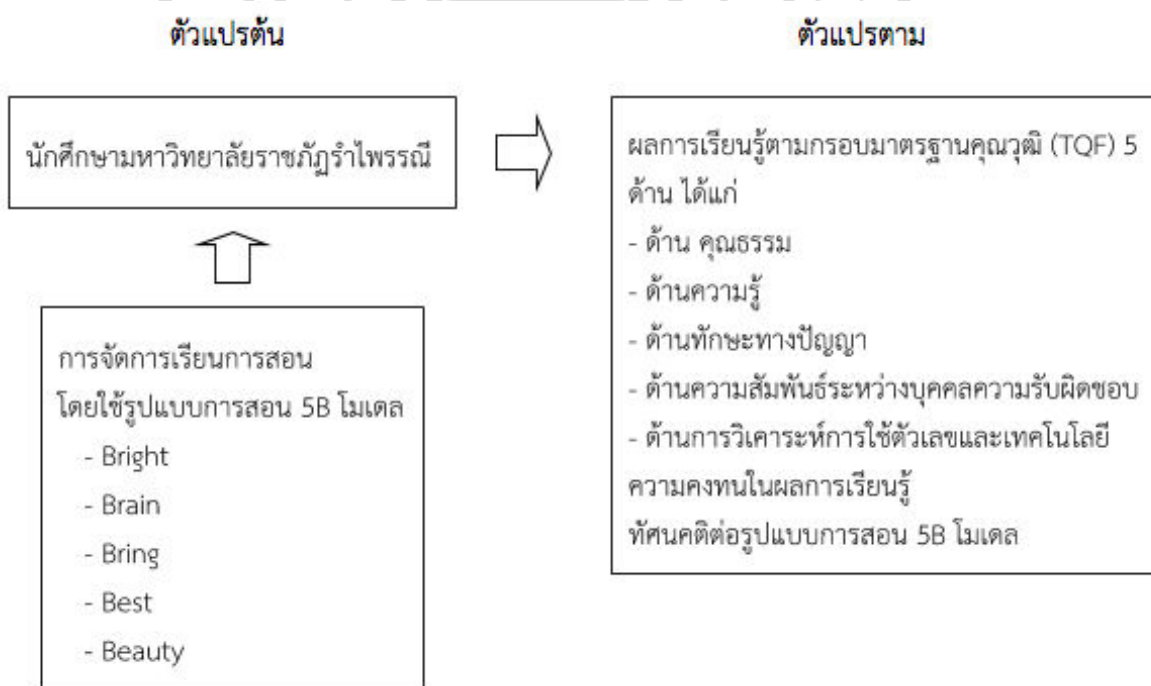
การพัฒนาผลการเรียนรู้ หมายถึง การทำให้ผลคะแนนของนักศึกษาทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านการวิเคราะห์ตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ได้จากการประเมิน พฤติกรรม การประเมินผลงาน และแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีคะแนนสูงขึ้น

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา หมายถึง กรอบมาตรฐานที่สถาบันอุดมศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา เพื่อให้บัณฑิตมีคุณภาพตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ กำหนดครอบคลุม 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านการวิเคราะห์ตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ความคงทนในการเรียนรู้ หมายถึง ความจำของนักศึกษาที่คงอยู่เกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษาภายหลังจากได้ศึกษาสิ้นสุดไปแล้ว 2 สัปดาห์ ด้วยแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5B โมเดล หมายถึง รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ในโครงการปรับกระบวนการทัศน์การเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วย Bright Brain Bring Best Beauty

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวความคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีที่เกิดจากการใช้รูปแบบการสอน 5B โมเดลอยู่ในระดับดี
2. ผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีจากการสอนด้วยรูปแบบการสอน 5B โมเดล หลังสอนสูงกว่าก่อนสอน
2. ผลการเรียนรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จากการใช้รูปแบบการสอน 5B โมเดล เมื่อผ่านไปแล้ว 3 สัปดาห์ไม่แตกต่างกันเมื่อเทียบกับหลังสอน
2. นักศึกษามีทัศนคติต่อการเรียนการสอนด้วยรูปแบบ 5B โมเดล อยู่ในระดับดี

ทฤษฎี สมมติฐาน และกรอบแนวความคิดของการวิจัย

ทฤษฎี/แนวคิด/หลักการ

หลักการออกแบบการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนสำคัญ การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ยึดหลักการว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้โดยการจัดวิธีการเรียนรู้ให้ เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน ให้สามารถพัฒนาตนเองได้ การจัดการเรียนการสอนควรเป็นสิ่งที่มีความหมายต่อผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้ ได้ลงมือศึกษา ค้นคว้า คิด แก้ปัญหา และปฏิบัติงานเพื่อสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้ส่งเสริม สนับสนุน จัดสถานการณ์ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ กระทรวงศึกษาธิการ (2553: 9-10) ระบุหลักการออกแบบการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1. การจัดการเรียนการสอนควรให้ความสำคัญของความแตกต่างระหว่างผู้เรียนเพื่อวางรากฐานชีวิตให้เจริญงอกงามอย่างสมบูรณ์ มีพัฒนาการสมวัยอย่างสมดุล ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา การจัดการเรียนการสอนต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นพบ และแสดงออกถึงศักยภาพของตนเอง ครูผู้สอนจึงควรมีข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคลสำหรับใช้ในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและนำไปพัฒนาผู้เรียนให้เหมาะสมกับความแตกต่างของผู้เรียน

2. การจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมองการจัดการเรียน การสอนที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมองเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนา ได้อย่างเหมาะสมกับการทำงานของสมอง การเชื่อมโยงวงจรสมอง พัฒนาการทางอารมณ์ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนมีจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ ทำงาน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข โดยใช้ประสบการณ์ตรงด้านร่างกายที่เป็นรูปธรรม ข้อเท็จจริงและทักษะด้านต่างๆที่ปรากฏในชีวิตจริงตามธรรมชาติเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง

3. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นด้านคุณธรรม จริยธรรมการจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ด้วยการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการ คุณธรรม จริยธรรม ได้รับความยอมรับเห็นคุณค่าและพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเป็นลักษณะนิสัยที่ดี การจัดการเรียนการสอนตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ซึ่งเชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้พัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน โดยมีเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ทั้งนี้ การจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษามุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถตามมาตรฐานกรอบมาตรฐานการเรียนรู้ระดับอุดมศึกษา

ในการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญผู้สอนต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน เช่น กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง และกระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย เป็นต้น ทั้งนี้ต้องให้ความสำคัญกับการใช้สื่อ การพัฒนาสื่อ การใช้แหล่งการเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลายเพื่อให้เกิดการพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง

ซึ่งที่ผ่านมาได้มีการดำเนินงานกิจกรรมโครงการกระบวนการทัศน์การเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากจะเป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีแล้วยังมีการนาแนวคิดจาก พ.ร.บ การศึกษา พ.ศ. 2542 และแนวคิดการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 21 สำหรับการออกแบบการเรียนการสอน สำหรับในระยะที่ เริ่มต้นจากการกำหนดนโยบายระดับมหาวิทยาลัยซึ่งเปรียบเสมือนรากแก้ว การสนับสนุนจากผู้บริหารของมหาวิทยาลัย การกระตุ้น และการส่งเสริมจากผู้บริหารระดับคณะนำไปสู่การค้นพบแนวปฏิบัติที่ดี ซึ่งประกอบด้วย การจัดการเรียนรู้ในรายวิชาบรรยาย โดยผู้สอนควรให้ความสำคัญกับกิจกรรมหลัก 5 กิจกรรม ได้แก่ (1) การทำข้อตกลงและทบทวนความรู้เดิม (Bright) (2) การเพิ่มพูนความรู้ (Brain) (3) การสร้างกระบวนการคิด (Bring) (4) การปฏิบัติการเรียนรู้(Best) (5) การขยายผล (Beauty)

หลังจากที่มีการประชุมกลุ่มย่อย (Focus group) เพื่อร่วมกันสังเคราะห์หาแนวปฏิบัติที่ดี (Good practice) สำหรับการจัดการเรียนการสอนของรายวิชาที่เน้นการบรรยาย ผลจากการสังเคราะห์ทำให้ได้นวัตกรรมการเรียนการสอนหลากหลายชิ้น และหนึ่งในนวัตกรรมการสอนนั้นคือนวัตกรรมการสอนที่มีชื่อว่า “5B Model” กล่าวคือ นวัตกรรมการสอน 5B Model คือ แนวปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญรายบรรยายทั้ง 8 วิชา

โดยการสื่อสารทุกรูปแบบที่เกิดขึ้นจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียนลักษณะสื่อสารสองทาง การมีส่วนร่วม (Participation) ภายใต้ระบบ PDCA การวิเคราะห์นโยบาย (Policy) ระดับมหาวิทยาลัยต่อ การออกแบบการสอน การฝึกปฏิบัติการเรียนรู้ (Practice) และ การนำเสนอผลการเรียนรู้ (Presentation) (กองบริการศึกษา, 2560)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี